

AINEVALDKOND „KUNSTIAINED“

Kunstipädevus

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesiste kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.

Põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle; oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib kultuurinähtusi ning oskab kriitilis-loominguliselt hinnata massi- ja süvakultuuri
- 5) väärtustab, hoiab ning arendab Eesti kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust, otsib kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka tänapäeval.

Ainevaldkonna õppeained

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõigis põhikooliastmetes.

Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini,

Kunstiainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti on järgmine:

I kooliaste

Kunst – 6 nädalatundi

Muusika – 6 nädalatundi

II kooliaste

Kunst – 3 nädalatundi

Muusika – 4 nädalatundi

Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- ✓ teadmised kunstidest (analüüs);
- ✓ erinevate kunstide seostamine (süntees);
- ✓ ainealane (verbaalne) keel;
- ✓ loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine)
- ✓ kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika)
- ✓ oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- ✓ kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonnas

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu.

✓ Väärtuspädevus.

Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitava teoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguiline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.

✓ Sotsiaalne pädevus.

Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine ja ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiained teadvustavad inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

✓ Enesemääratluspädevus.

Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

✓ Õpipädevus.

Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagaside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

✓ Suhtluspädevus.

Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunstides referatiivsete ja uurimistöde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi, tabelit, graafikut). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

✓ Ettevõtlikkuspädevus.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstides üksi- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

✓ Matemaatikapädevus

Matemaatikapädevuse arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahendusteede üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategoriasid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.

Õpetamise eesmärgid, ainevaldkonna olulisus

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa.

KUNST

Õppeaine kirjeldus

Kunstiõppe siht on omandada visuaalne haridus ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutuvmas maailmas. Kunst võimaldab õpilasel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Aine õppimise osad on:

- ✓ uurimine ja oma ideede arendamine;
- ✓ väljendusvahendite loov rakendamine;
- ✓ mõtestamine ja refleksioon.

Ülalnimetatud õppimise osad on omavahel orgaaniliselt ja tihedalt põimunud – õpilase loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemine ja uute teadmiste omandamine kinnistuvad praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujunemine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse

teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunstisidemetest, ruumilise keskkonnadisaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest. Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemi kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele annavad aluse õppekäigud muuseumidesse ja galeriidesse. Kunstiajaloo näidete valikul lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ja visuaalsest kultuurist Eestis.

Õpetamise eesmärgid, õppeaine olulisus

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- ✓ tunnetab ja arendab oma loominguulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid;
- ✓ kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;
- ✓ analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, ning põhjendab oma arvamust;
- ✓ märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- ✓ õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- ✓ seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt; teadvustab kultuurilist mitmekesisust.

Põhikooli lõpuks teadvustab kunsti rolli nii oma elus kui ka ühiskonnas ja orienteerub visuaalses keskkonnas.

I KOOLIASTE, 1. – 3. KLASS

I kooliastmes on oluline mänguline, eksperimenteeriv ja uuriv käsitlus, mis toetab laste spontaanset eneseväljendust ning julgustab märkama ja vaatlema erinevaid nähtusi. Loovtööde ainekavast ammutatakse nii oma elust, lähiümbrusest kui ka kunstiloost. Teadmised ja tehnilised oskused omandatakse loova tegevuse käigus. Kunstiteostest rääkimine toetab oma seisukoha, tolerantsuse ning väärtushinnangute kujunemist. Koostöö- ja arutlusoskuste arendamiseks kasutatakse lisaks individuaalsetele töödele rühmatöid.

Õppeaine ajaline maht ja õppeprotsessi üldine korraldus

I kooliastme kunstiõpetuse tundide ajaline maht on

- 1. klass 70 tundi
- 2. klass 70 tundi (35+35 tundi)
- 3. klass 70 tundi (52,5+17,5 tundi)

Õppeprotsessi planeerimisel lähtutakse järgmisest:

Kunstitunnis kasutatavad terminid, mõisted peaksid pähe jääma töö käigus. Mitmed ainekavas olevad mõisted on mõeldud eelkõige õpetajale. Tunnis on siiski tarvis kasutada õigeid termineid.

- ✓ *Ruum ja vorm.* I kooliastmes loobutakse maapinna joonistamisest pildi allserva, õpitakse, et eespool olev võib varjata tagumist, viimane ei asu ülalpool. Samal ajal tehakse kindlaks kõigi objektide ja olendite iseloomulikud tunnused, loobutakse aegamisi „lasteaia-kujutisest” (päikeseneljandik paremal üleval, kahest pallist koosnev istuv jänes, aknaruut ristraami ja kaare-kardinatega jne). Meisterdatakse, joonistatakse ja värvitakse tuttavaid asju, kujutatakse erinevaid aasta-aegu, tutvutakse lihtsamate proportsioonireeglitega. Pilt on kui visuaalne jutustus, olgu tegu koomiksi, maali, joonistuse, illustratsiooni või koguni animatsiooniga või fotoseeriaga. Kolmandaks klassiks saavad

selgeks mõisted dekoratsioon, kompositsioon (või vähemalt paigutus), liikumine, asend, ruumiline, silmapiir, suurussuhted (st proportsioon), taust, pea- ja kõrvaltegelased, vaikelu jt.

- ✓ *Värv ja valgus.* Esimesest kolmanda klassini õpitakse kindlalt selgeks põhivärvid ning nende segamisel tekkiv värviring, soojad ja külmad toonid ja see, et vastandvärvidest saab kokku pruuni. Kolmanda klassi õpilane ei tohiks enam pildile värvi otse potist võtta – enne ikka segamisalusele! Aegamisi saavad selgeks värvinüansid (võilillekollane, tibukollane, meresinine, taevasinine jne). Võiks näiteks kujutada päeva ja ööd.
- ✓ *Skulptuur, graafika jt.* I kooliastmes proovitakse läbi nii plastiliin kui savi, voolida püütakse ka ilma materjali lisamata, ühest tükist. Pildid valmivad erinevate tõmmistena, papi- ja kartulitrükk on au sees. Algust tehakse aplikatsiooni ja kollaažiga, katsetatakse akvarelli, pastelli. Voltimistööd on lihtsad: müts, ümbrik, lennuk vms. Mida rohkem erinevaid materjale, tehnikaid, võtteid ja vahendeid kasutatakse, seda kindlamalt saab edasi minna järgmisesse astmesse, kus materjale omavahel kombineeritakse nii skulptuuri-, maali- kui ka graafikatöodes.
- ✓ *Disain, meedia.* Disainitööd I kooliastmes hõlmavad kõigile tajutavat ja arusaadavat lähiümbrust. Keskkond, linnaruum, eluruum ja tarbevormid, nende välimus, otstarve ja materjal on teemad, mille üle arutletakse. Makettide või meisterdatud esemete kvaliteet ei ole nii oluline kui autori võime protsessi jälgida ja kirjeldada. Kui esimeses astmes jäävad muuseumid ja näitused külastamata, kaaslaste arvamused kuulamata ega julgeta oma arvamust avaldada, siis järgmistes astmetes on seda juba üpris raske saavutada. Kuna I klassi tulijal on tähed juba selged, on paras aeg ka verbaalse keeleõppega kohe pihta hakata.
- ✓ *Arutlusteemad.* Pannakse alus usalduslikule ja vabale suhtlusele. Õpetaja on vaid oskuslik suunaja, põhjendusi ja selgitusi jagavad õpilased ise. Oma tööde esitlemise kõrval õpitakse kaaslast kuulama, nende töösse heatahtlikult suhtuma, julgelt arvamust avaldama. Omakandi muuseume, mõisaid, näitusesaale ja muid vaatamisväärsusi hakatakse külastama esimesest klassist alates. Laulukooris käivad pea kõik, seega alustatakse rahvamustrite uurimisega. Ka moodsat kunsti tajub see vanusaste eelarvamustevabalt. Arhitektuuri stiile ei pea esimene aste veel tundma, küll aga tuleks ehitistel vahet teha – kirik, kultuurimaja, mõis, loss, klooster.

Õppevara ja õpikeskkond

Õppevahendid: teemade käsitlemiseks vajalikud kunsti materjalid ja töövahendid (värvid, pliiatsid, õlipastellid jms), joonistusalusel, tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused, projektsioonitehnika. Kool tagab õppekava järgi kunstitundideks skanneri ja printeri ning internetiühendusega arvutite kasutamise võimaluse.

Õpikeskkond peab äratama huvi kunsti vastu ning arendama õpilase loovust. Õpetus peab õpilase jaoks olema tähenduslik: arusaadav ning seostatud õpilase igapäevase elu ja nende huvidega. Õpikeskkond laiendatakse klassiruumist kooliõue, loodusesse ja muuseumi rakendades uurimuslike elementidega õuesõpet.

Kontroll, hindamine, tagasiside õppijale

Hindamise eesmärk on toetada eelkõige õpilase arengut ja õpimotivatsiooni. Motiveerijaks ei tohi kujuneda hinne. Märksa olulisem on näidata, kuidas õpitu praegu ja tulevikus õpilase enda eluga seotud on – kuidas õpitud kasutada saab.

Õpitulemusi hinnatakse selle vanuseastme hindamis põhimõtete järgi. Hinnangute andmisel ja numbrilisel hindamisel võetakse aluseks ainekavaga määratletud õpitulemused ning nende sõnastamiseks kasutatavad tegevused. I klassi I poolaastal hinnatakse õpilast hinnanguliselt, alates II poolaastast hinnatakse õpilast numbriliselt.

Kujundavalt hinnatakse õppe kestel toimuvat ja keskendutakse eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside antakse õigeaegselt ja täpselt ning kirjeldatakse õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi. Esitatakse ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. Kujundavas hindamises on tähtis koht õpilase enesehinnangul. Praktiliste tööde ja ülesannete puhul ei hinnata mitte ainult töö tulemust, vaid ka protsessi. Kujundava hindamise korral saame õpilast hinnata diferentseeritult – tema võimetest lähtuvalt –, samuti toetada õpilase enesehindamist ja selle arengut.

Kokkuvõtva hindamise korral võrreldakse õpilase õpitulemusi tema õppe aluseks olevas kooli ainekavas toodud oodatavate tulemustega. Tulemused väljendatakse kas numbriliselt või sõnalise hinnanguna.

Hinnates arvestatakse lapse kaasasündinud kalduvusi ja osalemist loomeprotsessis.

- tööd analüüsitakse;
- hinnang antakse tunni lõpus kõikidele töödele;
- hinnatakse töö sooritamise korrektsust, õpilaste aktiivsust, iseseisvust, loovust.

Käitumisele (nagu huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine) antakse hinnanguid.

I KLASS (2 tundi nädalas, kokku 70 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Lõiming teiste ainetega	Läbivate teemade käsitlemisviisid
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</p> <p>Oma tööde esitlemine, selgitamine ja kaaslaste kuulamine. Töötamine ise-seisvalt ja grupis.</p> <p>Põhielementide- joon, värv, vorm, ruum, rütm jt tundmaõppimine.</p> <p>Iseloomulike tunnuste ning peamise esiletoomine.</p> <p>Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite</p>	<p>1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest;</p> <p>2) katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi ja tunneb sellest rõõmu;</p> <p>3) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;</p> <p>4) valib ise sobiva kujutusviisi;</p> <p>5) kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;</p> <p>6) paneb tähele värvide koosmõju ja pildi</p>	<p>➤ Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Tuvumine erinevate kultuuridega ning kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi toetamine: eesti keel, kehaline kasvatus.</p> <p>➤ Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine. Nt. Kompositsioon, rütm, plaan, liikumine jne: muusika, eesti keel, kehaline kasvatus, loodusõpetus.</p>	<p>✓ „Väärtused ja kõlblus“, „Kultuuriline identiteet“ Tutvutakse kohaliku kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist kultuuritaditsioonidesse, väärtustatakse isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguulist väljendamist, suunatakse õplase osalemissits või esinemsit kunstiüritustel ja näitustl.</p>

<p>läbiproovimine.</p> <p>Mänguasjade ja omameisterdatud mudelitega lavastuslikud mängud.</p> <p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p> <p>Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste leidmine. Peamise esiletõstmise suuruse, asukoha ja värvi abil.</p> <p>ÜMBRUS Vabanemine stampkujunditest (päikese-neljandik, aknarist jm). ASJAD Tuttavate asjade kujutamine - lilled, mänguasjad ... INIMENE Inimese vanus, amet jne, joonistamine mälu järgi. GEOMEETRIA Mõisted kolmnurk, ruut, ring ...</p> <p>Disain ja keskkond</p> <p>Situatsiooni kirjeldav lähteülesanne.</p> <p>Ideede selgitamine, vormistamine</p>	<p>kompositsiooni;</p> <p>7) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;</p> <p>8) väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;</p> <p>9) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid;</p> <p>10) teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid;</p> <p>11) käitub endale ja teistele ohutult visuaalses ja virtuaalses maailmas.</p>	<p>➤ Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:</p> <p>✓ eesti keel – verbaalne väljendusoskuse arendamine, diktsioon, funktsionaalne lugemisoskuse arendamine;</p> <p>✓ loodusõpetus – inimese meeled, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;</p> <p>✓ matemaatika – seoste loomise oskuse arendamine, loogiline mõtlemine;</p> <p>✓ tööõpetus – arendatakse käelist tegevust, loovat mõtlemist;</p> <p>✓ kehaline kasvatus – arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.</p>	<p>✓ „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ Tutvutakse kunsti mimekulgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstiga seotud elukutsetega.</p> <p>✓ „Tervis ja ohutus“ Kunstis kasutatavate materjalide ja töövahendite juures jälgitakse ohutuse ja otstarbekuse printsiipi. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis.</p> <p>✓ „Teabekeskond“ ja „Keskkonna ja ühiskonna jätkusuutlik areng“ Informatsiooni leidmine kunsti kohta, visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid ja keskkonna visuaalne kujunemine.</p>
--	--	--	---

<p>jooniste ja makettidena.</p> <p>Disaini roll igapäevaelus: trükised, tarbevormid, ruumid, hooned, keskkond jne.</p> <p>Vormi ja funktsiooni seos. MÄRK Geomeetriliste kujundite erinevad tähendused. KIRI Oma nime kujundus portfoolios vms.</p> <p>Kunstitunnis omandatud oskuste rakendamine digitaalsete vahenditega töötades.</p> <p>Meedia ja kommunikatsioon</p> <p>Meediad kodus ja koolis.</p> <p>Pildilise jutustuse vormid ja vahendid (illustratsioon, koomiks, reklaam, animatsioon, foto, video).</p> <p>Asjade tähendus pildil (nt loodus- materjalidest installatsiooni jäädvustamine fotona).</p>			
---	--	--	--

Kunstikultuur

Vana ja uue võrdlemine. Eesti kultuuripärandi tähtteosed.

Muuseumide ja näituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.

EESTI JA MAAILM

Keskaegsed hooned.

RAHVAKUNST

Laulupidu ja rahvariided.

Materjalid, tehnikad

Kunstitehnikate ja töövõtete loominguine rakendamine.

Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

MAAL

Näpuvärvid , guašš,

SKULPTUUR

Plastiliin, savi jt pehmed voolimismaterjalid.

GRAAFIKA

Riipimine vms.

II KLASS (1+1 tundi nädalas, kokku 35+35 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Lõiming teiste ainetega	Läbivate teemade käsitlemisviisid
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</p> <p>Oma tööde esitlemine, selgitamine ja kaaslaste kuulamine. Töötamine ise-seisvalt ja grupis.</p> <p>Põhielementide- joon, värv, vorm, ruum, rütm jt tundmaõppimine.</p> <p>Iseloomulike tunnuste ning peamise esiletoomine.</p> <p>Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine.</p> <p>Piltjutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab käsitleda töömaterjale, vahendeid ja tehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks ja käsitööks • Teab, kuidas valmistada mänguasju voolimis- ja jääkmaterjalidest • Oskab luua ja kasutada lihtsamaid pasta- ja viltpliiatsiga kujutatavaid faktuure • Oskab teha kollaaži • Oskab kasutada põhivärve • Tunneb praktilist huvi oma kodu kujundamise ja kodukultuuri vastu • Katsetab julgelt ja tunneb sellest rõõmu. • On iseseisev, kuid valmis ka koostööks. • Valib ise sobivaima kujutusviisi. • Katsetab kõiki tehnikaid. • Tunneb kodukoha kultuuriobjekte. • Taipab eseme vormi ja funktsiooni seost. 	<p>1. Väärtushoiakte kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Tuvumine erinevate kultuuridega ning kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi toetamine: eesti keel, kehaline kasvatus.</p> <p>2. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine. Nt. Kompositsioon, rütm, plaan, liikumine jne: muusika, eesti keel, kehaline kasvatus, loodusõpetus.</p> <p>3. Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine: ✓ eesti keel – verbaalne väljendusoskuse arendamine, diktsioon, funktsionaalne lugemisoskuse arendamine; ✓ loodusõpetus – inimese meeled, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;</p>	<p>✓ „Väärtused ja kõlblus“, „Kultuuriline identiteet“ Tutvutakse kohaliku kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist kultuuritaditsioonidesse, väärtustatakse isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist, suunatakse õplase osalemissits või esinemsit kunstiüritustel ja näitustl.</p> <p>✓ „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ Tutvutakse kunsti mimekõlgssete väljunditega igapäevaelus ning kunstiga seotud elukutsetega.</p> <p>✓ „Tervis ja ohutus“ Kunstis kasutatavate materjalide ja töövahendite juures jälgitakse ohutuse ja otstarbekuse printsiipe. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis.</p> <p>✓ „Teabekeskond“ ja „Keskonna ja ühiskonna jätkusuutlik areng“ Informatsiooni leidmine kunsti</p>
<p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p> <p>Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste leidmine. Peamise esiletõstmine suuruse, asukoha ja värvi abil.</p>			

<p>ÜMBRUS Puude, mägede, pilvede jne kujutamine mitmel erineval moel.</p> <p>ASJAD Eseme tähtsamad tunnused.</p> <p>INIMENE Algsed proportsioonireeglid.</p> <p>GEOMEETRIA Geomeetrilistest kujunditest pilt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Käitub endale ja teistele ohutult visuaalses ja virtuaalses maailmas. 	<p>✓ matemaatika – seoste loomise oskuse arendamine, loogiline mõtlemine;</p> <p>✓ tööõpetus – arendatakse käelist tegevust, loovat mõtlemist;</p> <p>✓ kehaline kasvatus – arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.</p>	<p>kohta, visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid ja keskkonna visuaalne kujunemine.</p>
<p>Disain ja keskkond</p> <p>Situatsiooni kirjeldav lähteülesanne.</p> <p>Ideede selgitamine, vormistamine jooniste ja makettidena.</p> <p>Disaini roll igapäevaelus: trükised, tarbevormid, ruumid, hooned, keskkond jne.</p> <p>Vormi ja funktsiooni seos.</p> <p>MÄRK Liiklusmärkide keel</p> <p>KIRI Dekoratiivkiri kingipakil vms.</p> <p>Kunstitunnis omandatud oskuste rakendamine digitaalsete</p>			

vahenditega töötades.			
<p>Meedia ja kommunikatsioon</p> <p>Meediad kodus ja koolis.</p> <p>Pildilise jutustuse vormid ja vahendid (illuustratsioon, koomiks, reklaam, animatsioon, foto, video).</p> <p>Piltjutustuste kujundamine (nt foto sidumine joonistuste ja tekstiga). e-kaart.</p>			
<p>Kunstikultuur</p> <p>Vana ja uue võrdlemine. Eesti kultuuripärandi tähtteosed.</p> <p>Muuseumide ja näituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.</p> <p>EESTI JA MAAILM Lossid, kindlused ja mõisahooned.</p> <p>RAHVAKUNST Talu ja taluriistad.</p>			
<p>Materjalid, tehnikad</p> <p>Kunstitehnikate ja töövõtete loominguline rakendamine.</p>			

<p>Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.</p> <p>MAAL Näpuvärvid , guašš, <i>tempera</i>, SKULPTUUR Plastiliin, savi jt pehmed voolimismaterjalid. Seisvad figuurid materjali lisamisega.</p> <p>GRAAFIKA Monotüüpia jt erinevad tõmmised.</p>			
--	--	--	--

III KLASS (2 tundi nädalas, kokku 70 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Lõiming teiste ainetega	Läbivate teemade käsitlemisviisid
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine Oma tööde esitlemine, selgitamine ja kaaslaste kuulamine. Töötamine ise-seisvalt ja grupis.</p> <p>Põhielementide- joon, värv, vorm, ruum, rütm jt tundmaõppimine.</p>	<p>Katsetab julgelt ja tunneb sellest rõõmu.</p> <p>On iseseisev, kuid valmis ka koostööks.</p> <p>Valib ise sobivaima kujutusviisi. Katsetab kõiki tehnikaid.</p>	<p>➤ Väärtushoiakte kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Tuvumine erinevate kultuuridega ning kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi toetamine: eesti keel, kehaline kasvatus.</p>	<p>✓ Väärtused ja kõlblus“, „Kultuuriline identiteet“ Tutvutakse kohaliku kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist kultuuritaditsioonidesse, väärtustatakse isiklike kogemuste</p>

<p>Iseloomulike tunnuste ning peamise esiletoomine.</p> <p>Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine. Tegelikkuse ja virtuaalsete keskkondade võrdlus.</p> <p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p> <p>Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste leidmine. Peamise esiletõstmise suuruse, asukoha ja värvi abil.</p> <p>ÜMBRUS Maastik kevadel, suvel, sügisel, talvel.</p> <p>ASJAD Esimesed katsetused kujutamisel naturist.</p> <p>INIMENE Dünaamiline kriipsujuku liikumise kavandamisel.</p>	<p>Tunneb kodukoha kultuuriobjekte.</p> <p>Taipab eseme vormi ja funktsiooni seost.</p> <p>Käitub endale ja teistele ohutult visuaalses ja virtuaalses maailmas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine. Nt. Kompositsioon, rütm, plaan, liikumine jne: muusika, eesti keel, kehaline kasvatus, loodusõpetus. ➤ Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine: ✓ eesti keel – verbaalne väljendusoskuse arendamine, diktsioon, funktsionaalne lugemisoskuse arendamine; ✓ loodusõpetus – inimese meeled, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi; ✓ matemaatika – seoste loomise oskuse arendamine, loogiline mõtlemine; ✓ tööõpetus – arendatakse käelist tegevust, loovat mõtlemist; <p>kehaline kasvatus – arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.</p>	<p>ja emotsioonide loomingulist väljendamist, suunatakse õplase osalemissit või esinemsit kunstiüritustel ja näitustl.</p> <p>✓ „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ Tutvutakse kunsti mimekõlgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstiga seotud elukutsetega.</p> <p>✓ „Tervis ja ohutus“ Kunstis kasutatavate materjalide ja töövahendite juures jälgitakse ohutuse ja otstarbekuse printsiipe. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis.</p> <p>✓ „Teabekeskond“ ja „Keskonna ja ühiskonna jätkusuutlik areng“ Informatsiooni leidmine kunsti kohta, visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid ja keskkonna visuaalne kujunemine.</p>
---	--	--	---

<p>GEOMEETRIA Plasttaarast, karpidest loomade vm meisterdamine.</p> <p>Disain ja keskkond</p> <p>Situatsiooni kirjeldav lähteülesanne.</p> <p>Ideede selgitamine, vormistamine jooniste ja makettidena.</p> <p>Disaini roll igapäevaelus: trükised, tarbevormid, ruumid, hooned, keskkond jne. Vormi ja funktsiooni seos.</p> <p>MÄRK Stilisatsioon.</p> <p>KIRI Šrifti valik vastavalt ülesandele.</p> <p>Kunstitunnis omandatud oskuste rakendamine digitaalsete vahenditega töötades.</p> <p>Meedia ja kommunikatsioon</p> <p>Meediad kodus ja koolis.</p>			
---	--	--	--

<p>Pildilise jutustuse vormid ja vahendid (illustratsioon, koomiks, reklaam, animatsioon, foto, video).</p> <p>Uue tähenduse andmine asjadele või kujutatavale konteksti muutmisega (nt juurviljadest tegelased tervisliku toitumise-videos).</p> <p>Kunstikultuur Vana ja uue võrdlemine. Eesti kultuuripärandi tähtteosed.</p> <p>Muuseumide ja näituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.</p> <p>EESTI JA MAAILM Lähikonna kunstigalerii, muuseumi asukoht ja funktsioon.</p> <p>RAHVAKUNST Kindamustrid, sokisääred vms.</p> <p>Materjalid, tehnikad Kunstitehnikate ja töövõtete</p>			
---	--	--	--

<p>loominguline rakendamine.</p> <p>Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.</p> <p>MAAL Näpuvärvid , guašš, <i>tempera</i>, akvarell, pastell ...</p> <p>SKULPTUUR Plastiliin, savi jt pehmed voolimismaterjalid. Seisvad figuurid materjali lisamisega. Voolimine ühest tükist, ilma juurde lisamiseta.</p> <p>GRAAFIKA Monotüüpia jt erinevad tõmmised. Papitrükk vms.</p>			
--	--	--	--

II KOOLIASTE, 4. – 6. KLASS

II kooliastmes tutvutakse teadlikumalt kunsti aluste ja kunstilooga ning luuakse sildu kunstiajaloo ja tänapäeva vahel. Pööratakse rohkem tähelepanu ümbritseva maailma edasiandmisele loomingulistes kunstitöödes. Õpilasi juhitakse ise valikuid tegema (tehnikat, teemade valik jne) ning otsima pildimaterjali, et kasutada seda abivahendi või lähtekohana. Kunstiteoste ja visuaalse kultuuri näidete analüüsimine toetab kriitilise mõtlemise ja ainealase keeleoskuse arenemist.

Õppeaine ajaline maht ja õppeprotsessi üldine korraldus

II kooliastme kunstiõpetuse tundide ajaline maht on 105 tundi

- 4. klass 35 tundi
- 5. klass 35 tundi
- 6. klass 35 tundi

Õppeprotsessi planeerimisel lähtutakse järgmisest:

Kunstitunnis kasutatavad terminid, mõisted peaksid pähe jääma töö käigus. Mitmed ainekavas olevad mõisted on mõeldud eelkõige õpetajale. Tunnis on siiski tarvis kasutada õigeid termineid.

- ✓ *Ruum ja vorm.* II kooliastmes uuritakse kujutatavaid objekte täpsemalt. Õpilasele saab selgeks, et objekti asukohast, suurusest ja suhtest ümbritsevaga sõltub peale muu ka teose emotsioon. Kõrvutatakse ja võrreldakse erinevaid eeskujusid, õpitakse tundma lugude ja sõnumite edastamise võtteid, otsitakse parimat viisi isikliku seisukoha, soovi või tunde väljendamiseks. Loomulikult eelnevad lõpliku otsuse tegemisele kavandid ja visandid, mida arutatakse nii omavahel kui ka õpetajaga. Tasapindsesse töösse lisandub kolmas mõõde, tekib ruumilisuus, pildiruum. Esi-, kesk- ja tagaplaanist jääb väheks. Õhuperspektiivi, aksonomeetria, lihtsate perspektiivireeglite (tuumpunktiga

tuba, tänav jms) tundaõppimisega selles vanuseastmes saavutatakse ahaa!-elamus. Hooneid kujutatakse ajastu või funktsiooni ning inimesi vanuse, soo ja ameti järgi erinevalt. Kuuendas klassis peaks õpilane külgvaates silma paigutama profiilis õigesse kohta ja püksitaskuni ulatava käe täpselt õla külge. Õpilane suudab hinnata, kas valminud pildi, skulptuuri vm kompositsioon on dünaamiline või tasakaalus, kus asub dominant. Segatehnikas tööd on selles vanuses eriti sobivad. Teises astmes käsitletakse veel näiteks järgmiseid mõisteid: figuur, karikatuur, monokroomne, natüürmort, siluett, staatiline, žest, kavand (eskiis, skitseerimine).

- ✓ *Värv ja valgus.* Neljandast kuuenda klassini täieneb kuue-värvi-ring, õpitakse toonide pehmeid üleminekuid. Valguse muutumine, õhtu ja hommik, varjud maas või seinal, ühe objekti vari teisel, vari pöördkehal. Algust tehakse värvide harmoonia, kooskõla otsimisega, aga ka vastandamisega. Värvide rahvapärased (võik, raudjas, verev jt) ja mõned võõrapärasemad nimetused (purpur, türkiis jms) tulevad kasutusel.
- ✓ *Skulptuur, graafika jt.* II kooliastmes on aeg katsetada materjalitrukki ja mõnd sügavtrükitehnikat, dekoratiivtöodes arendatakse edasi mustrite ja ornamentide koostamist. Topsid-karbid saavad alguse dekoratiivsest pinnalaotusest või origami-ruudust.
- ✓ *Disain, meedia.* II kooliastme disainialaste tööde vorm lähtub funktsioonist. Tuuakse näiteid igapäevakasutuses olevatest tarbeesemetest, ruumist ja arhitektuurist. Võrreldakse graafilist disaini trükistel, reklaamis, arvutimängudes ja veebikeskkonnas. Selles vanuseastmes saab selgeks, kuidas tekib liikumisillusioon kaadrite kaupa ehk animatsioonitehnika. Püütakse siduda digitaalgraafikat või käsitsi valminud pilte teksti, heli ja liikumisega. Erinevates meediates kasutatavate märkide ja sümbolite uurimine annab võimaluse saavutada omaloomingus mõjusaim pildikeel.
- ✓ *Arutlusteemad.* II kooliastmes võrreldakse Eesti näiteid maailmakultuuri tähtteostega, minevikku tänapäevaga, selgeks saab muuseumide vajalikkus ja kultuuriväärtuste kaitse. Kunstiteose analüüsis tõustakse kõrgemale meeldib või ei meeldi tasandist. Selgeks saab reklaami, arvutimängu, koomiksi, foto ja filmi pildikeele erinevus. Hulk kunstiajaloolisi mõisteid jõuab õpilaseni ajaloo-, kirjanduse- jt tundidest, kunstitundides antakse neile lisamõõde läbi isikliku kogemuse. Koopamaalist antiigi ja amfiteatrini, keskaja kunstist realismi ja sürrealismini. Selgeks saab klassika mõiste.

Õppevara ja õpikeskkond

Õppevahendid: teemade käsitlemiseks vajalikud kunsti materjalid ja töövahendid (värvid, pliiatsid, õlipastellid jms), joonistusalusel, tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused, projektsioonitehnika. Kool tagab õppekava järgi kunstitundideks skanneri ja printeri ning internetiühendusega arvutite kasutamise võimaluse.

Õpikeskkond peab äratama huvi kunsti vastu ning arendama õpilase loovust. Õpetus peab õpilase jaoks olema tähenduslik: arusaadav ning seostatud õpilase igapäevase elu ja nende huvidega. Õpikeskkond laiendatakse klassiruumist kooliõue, loodusesse ja muuseumi rakendades uurimuslike elementidega õuesõpet.

Kontroll, hindamine, tagasiside õppijale

Hindamise eesmärk on toetada eelkõige õpilase arengut ja õpimotivatsiooni. Motiveerijaks ei tohi kujuneda hinne. Märksa olulisem on näidata, kuidas õpitu praegu ja tulevikus õpilase enda eluga seotud on – kuidas õpitud kasutada saab.

Õpitulemusi hinnatakse selle vanuseastme hindamis põhimõtete järgi. Hinnangute andmisel ja numbrilisel hindamisel võetakse aluseks ainekavaga määratletud õpitulemused ning nende sõnastamiseks kasutatavad tegevused.

Kujundavalt hinnatakse õppe kestel toimuvat ja keskendutakse eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside antakse õigeaegselt ja täpselt ning kirjeldatakse õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi. Esitatakse ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. Kujundavas hindamises on tähtis koht õpilase enesehinnangul. Praktiliste tööde ja ülesannete puhul ei hinnata mitte ainult töö tulemust, vaid ka protsessi. Kujundava hindamise korral saame õpilast hinnata diferentseeritult – tema võimetest lähtuvalt –, samuti toetada õpilase enesehindamist ja selle arengut.

Kokkuvõtva hindamise korral võrreldakse õpilase õpitulemusi tema õppe aluseks olevas kooli ainekavas toodud oodatavate tulemustega. Tulemused väljendatakse kas numbriliselt või sõnalise hinnanguna.

Hinnates arvestatakse lapse kaasasündinud kalduvusi ja osalemist loomeprotsessis.

Valmis esemeid vaadeldakse, analüüsitakse, antakse hinnang ning hinnatakse numbriliselt:

- hinnatakse töövõtete omandamist;
- arvestatakse teadmisi, oskusi, töökultuuri;
- hinnatakse õpilase aktiivsust, iseseisvust, loovust.

Käitumisele (nagu huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine) antakse hinnanguid.

IV KLASS (1 tund nädalas, kokku 35 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Lõiming teiste ainetega	Läbivate teemade käsitlemisviisid
----------	--------------------------	-------------------------	-----------------------------------

<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</p> <p>Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine.</p> <p>Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine.</p> <p>Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted.</p> <p>Värv kui väljendusvahend.</p> <p>Liikumise kujutamine. Tehnikate loov kasutamine, segatehnikad.</p> <p>Realistlikkus ja abstraktsus kunstis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maalis, joonistamises, kollaaž, meisterdamine erinevatest materjalidest); • mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust; • leiab infot kunstiraamatutest; • oskab väljendada oma ideid ja suhtumist kunstivahendite abil; • tegutseb eetilisel ja ohutult endale tuttavas keskkonnas; • käitub virtuaalmaailmas eetilisel. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Väärtushoiakte kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Tuvumine erinevate kultuuridega ning kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi toetamine: eesti keel, kehaline kasvatus. 2. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine. Nt. Kompositsioon, rütm, plaan, liikumine jne: muusika, eesti keel, kehaline kasvatus, loodusõpetus. 3. Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine: ✓ eesti keel – verbaalne väljendusoskuse arendamine, diktsioon, funktsionaalne 	<p>✓ Väärtused ja kõlblus“, „Kultuuriline identiteet“ Tutvutakse kohaliku kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist kultuuritaditsioonidesse, väärtustatakse isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguist väljendamist, suunatakse õplase osalemissits või esinemsit kunstiüritustel ja näitustl.</p> <p>✓ „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ Tutvutakse kunsti mimekulgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstiga seotud elukutsetega.</p>
---	--	--	--

<p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p> <p>Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine.</p> <p>Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit.</p> <p>ÜMBRUS Erinevad majad linnas ja maal. ASJAD Esemete suurussuhted. INIMENE Inimesed tegevuses, nägu ja meeleolu. GEOMEETRIA Kubistlikus stiilis pilt.</p>		<p>lugemisoskuse arendamine;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ loodusõpetus – inimese meeled, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi; ✓ matemaatika – seoste loomise oskuse arendamine, loogiline mõtlemine; ✓ tööõpetus – arendatakse käelist tegevust, loovat mõtlemist; ✓ kehaline kasvatus – arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ „Tervis ja ohutus“ Kunsti kasutatavate materjalide ja töövahendite juures jälgitakse ohutuse ja otstarbekuse printsiipe. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis. ✓ „Tehnoloogia ja innovatsioon“ Seotud praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist. ✓ „Teabekeskond“ ja „Keskkonna ja ühiskonna jätkusuutlik areng“ Informatsiooni leidmine kunsti kohta, visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid ja keskkonna visuaalne kujunemine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimalustega.
<p>Disain ja keskkond</p> <p>Probleemipõhine lähteülesanne.</p> <p>Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine.</p> <p>Keskkonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses. MÄRK Liiklusmärkide analoogial</p>			

<p>põhinev uute märkide kujundamine. KIRI (Trüki-) tähtede kujundamine.</p> <p>Foto, digitaalgraafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel.</p>			
<p>Meedia ja kommunikatsioon</p> <p>Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine.</p> <p>Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.</p> <p>Ruumililus pildil, fotol, filmis. Inimene ja tema tegevused. Ilmastiku-nähtuste jäädvustamine.</p>			

<p>Kunstikultuur</p> <p>Kunstiteose analüüs. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu mõtestamine. Erinevad mineviku ja nüüdiskunst tuntumad teosed Eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused.</p> <p>Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid. EESTI JA MAAILM Teosed, kus värvil on suurem roll (postimpressionistid, fovistid ...) RAHVAKUNST Lilltikand (pulmatekk).</p>			
<p>Materjalid, tehnikad</p> <p>Visandamine ja kavandamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine. Digitaalsete tehnikate katsetamine. MAAL Akrüül jt kattevärvid. SKULPTUUR Pehmed materjalid nt savi või saepurumass.</p>			

GRAAFIKA Faktuurpilt, materjalitrükk. Heledusastmed värvipliatsitega.			
---	--	--	--

V KLASS (1 tund nädalas, kokku 35 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Lõiming teiste ainetega	Läbivate teemade käsitlemisviisid
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</p> <p>Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine.</p> <p>Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine.</p> <p>Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted.</p> <p>Värv kui väljendusvahend.</p> <p>Liikumise kujutamine. Tehnikate loov kasutamine, segatehnikad.</p> <p>Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maalis, joonistamises, kollaaž, meisterdamine erinevatest materjalidest); • mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust; • leiab infot kunstiraamatutest; • oskab väljendada oma ideid ja suhtumist kunstivahendite abil; • tegutseb eetilisel ja ohutult endale tuttavas keskkonnas; • käitub virtuaalmaailmas eetilisel; • oskab kasutada loetletud töövahendeid ja materjale; • oskab joonistada inimest proportsionaalselt ja liikumises ning koomiliselt läbi huumori; • oskab segada teisi värve põhivärve kasutades ja maalida 	<ul style="list-style-type: none"> • Väärtushoiakte kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Tuvumine erinevate kultuuridega ning kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi toetamine: eesti keel, kehaline kasvatus. • Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine. Nt. Kompositsioon, rütm, plaan, liikumine jne: muusika, eesti keel, kehaline kasvatus, loodusõpetus. • Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine: eesti keel – verbaalne väljendusoskuse arendamine, diktsioon, funktsionaalne lugemisoskuse arendamine; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Väärtused ja kõlblus“, „Kultuuriline identiteet“ Tutvutakse kohaliku kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist kultuuritaditsioonidesse, väärtustatakse isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguulist väljendamist, suunatakse õplase osalemissits või esinemisit kunstiüritustel ja näitustl. ✓ „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ Tutvutakse kunsti mimekulgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstiga seotud elukutsetega.

<p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p> <p>Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine.</p> <p>Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit.</p> <p>ÜMBRUS Loodus <i>versus</i> arhitektuur (uuslinn ja puud vms). ASJAD Ühe eseme erinevate osade suhe. INIMENE Lihtsad proportsioonireeglid, peamised näoproportsioonid.</p> <p>GEOMEETRIA Kera, silindri, tahuka kujutamine.</p>	<p>erinevate värvitoonidega; • omab ettekujutust visuaalse kunsti liikidest ja väljendusvahenditest.</p>	<p>loodusõpetus – inimese meeled, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi; matemaatika – seoste loomise oskuse arendamine, loogiline mõtlemine; tööõpetus – arendatakse käelist tegevust, loovat mõtlemist; kehaline kasvatus – arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.</p>	<p>✓ „Tervis ja ohutus“ Kunsti kasutatavate materjalide ja töövahendite juures jälgitakse ohutuse ja otstarbekuse printsiipe. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis.</p> <p>✓ „Tehnoloogia ja innovatsioon“ Seotud praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.</p> <p>✓ „Teabekeskond“ ja „Keskkonna ja ühiskonna jätkusuutlik areng“ Informatsiooni leidmine kunsti kohta, visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid ja keskkonna visuaalne kujunemine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimalustega.</p>
<p>Disain ja keskkond</p> <p>Probleemipõhine lähteülesanne.</p> <p>Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine.</p> <p>Keskkonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses.</p>			

<p>MÄRK Märk kui stilisatsioon, piltkiri.</p> <p>KIRI Šrifti ja pildi sidumine tervikuks.</p> <p>Foto, digitaalgraafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel.</p>			
<p>Meedia ja kommunikatsioon</p> <p>Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine.</p> <p>Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.</p> <p>Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Linnaruumi detailide, märkide ja kirjade kogumine (pildistamine) ja analüüsimine. Tootereklaam.</p>			

<p>Kunstikultuur</p> <p>Kunstiteose analüüs. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu mõtestamine. Erinevad mineviku ja nüüdiskunst tuntumad teosed Eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused.</p> <p>Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid. EESTI JA MAAILM Konstrueeriv kunst (kubism, juugend, Art Deco ...)</p> <p>RAHVAKUNST</p> <p>Sõled, kapad, kirstud.</p>			
<p>Materjalid, tehnikad</p> <p>Visandamine ja kavandamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine. Digitaalsete tehnikate katsetamine. MAAL Akrüül jt kattevärv. Monokroomne maalimine (tint jt).</p>			

<p>SKULPTUUR Pehmed materjalid nt savi või Papier-mache vms. .</p> <p>GRAAFIKA Faktuurpilt, materjalitrükk. Heledusastmed värvipliatsitega. Papitrükk. Mustritega pinnakatmine.</p>			
---	--	--	--

VI KLASS (1 tund nädalas, kokku 35 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Lõiming teiste ainetega	Läbivate teemade käsitlemisviisid
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</p> <p>Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine.</p> <p>Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine.</p> <p>Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted.</p> <p>Värv kui väljendusvahend.</p> <p>Liikumise kujutamine. Tehnikate</p>	<p>Tunnetab oma huvisid ja võimeid.</p> <p>Visandab ja kavandab. On valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid.</p> <p>Mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. reklaam ja meedia).</p> <p>Võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi.</p> <p>Kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid.</p>	<p>• Väärtushoiakte kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Tuvumine erinevate kultuuridega ning kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi toetamine: eesti keel, kehaline kasvatus.</p> <p>• Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine. Nt. Kompositsioon, rütm, plaan, liikumine jne: muusika, eesti keel, kehaline kasvatus, loodusõpetus.</p> <p>• Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:</p>	<p>✓ Väärtused ja kõlblus“, „Kultuuriline identiteet“ Tutvutakse kohaliku kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist kultuuritaditsioonidesse, väärtustatakse isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguulist väljendamist, suunatakse õplase osalemissits või esinemsit kunstiüritustel ja näitustl.</p> <p>✓ „Elukestev õpe ja karjääri</p>

<p>loov kasutamine, segatehnikad.</p> <p>Sõnumite ja emotsioonide edastamine, oma tööde võrdlus kunstiajaloo-näidetega.</p> <p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p> <p>Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine.</p> <p>Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit.</p> <p>ÜMBRUS Hoonete erinevused ajastute ja funktsiooni järgi. Taevas.</p> <p>ASJAD Pöördkehad jt mahulised esemed.</p> <p>INIMENE Inimese liikumisasendid. Keha mahulisus. Pea profiilis.</p> <p>GEOMEETRIA Eseme jaotamine geomeetrilisteks kehadeks.</p>	<p>Uurib disainilahendusi ja leiutab ise.</p> <p>Käitub virtuaalmaailmas eetilisel.</p>	<p>eesti keel – verbaalne väljendusoskuse arendamine, diktsioon, funktsionaalne lugemisoskuse arendamine;</p> <p>loodusõpetus – inimese meeled, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;</p> <p>matemaatika – seoste loomise oskuse arendamine, loogiline mõtlemine;</p> <p>tööõpetus – arendatakse käelist tegevust, loovat mõtlemist;</p> <p>kehaline kasvatus – arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.</p>	<p>planeerimine“</p> <p>Tutvutakse kunsti mimekulgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstiga seotud elukutsetega.</p> <p>✓ „Tervis ja ohutus“</p> <p>Kunstis kasutatavate materjalide ja töövahendite juures jälgitakse ohutuse ja otstarbekuse printsiipe. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis.</p> <p>✓ „Tehnoloogia ja innovatsioon“</p> <p>Seotud praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid, toetades pidevalt muutavas tehnoloogilises töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.</p> <p>✓ „Teabekeskond“ ja „Keskkonna ja ühiskonna jätkusuutlik areng“</p> <p>Informatsiooni leidmine kunsti kohta, visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid ja keskkonna visuaalne kujunemine. Tutvutakse andmebaasidega,</p>
--	---	---	--

<p>Disain ja keskkond</p> <p>Probleemipõhine lähteülesanne.</p> <p>Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksite ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine.</p> <p>Keskkonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses.</p> <p>MÄRK Märk kui sümbol (nt sodiaagimärgid).</p> <p>KIRI Šrift varjuga, ruumiline kiri.</p> <p>Foto, digitaalgraafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel.</p> <p>Meedia ja kommunikatsioon</p> <p>Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine.</p>			<p>meediakeskkonna võimalustega.</p>
--	--	--	--------------------------------------

Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.

Valgus, vari ja värv objekti vormi edasi-andmisel. Vormimuutusest tulenev tähenduse muutus.

Kunstikultuur

Kunstiteose analüüs.
Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu mõtestamine. Erinevad mineviku ja nüüdiskunst tuntumad teosed Eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused.

Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.
EESTI JA MAAILM
Kunst käsikäes ajalootunniga (kauged kultuurid, antiik ...)

RAHVAKUNST
Taluarhitektuur.

Materjalid, tehnikad

Visandamine ja kavandamine.

<p>Ekspérimenteerimine kujutamise reeglitega.</p> <p>Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine.</p> <p>Digitaalsete tehnikate katsetamine.</p> <p>MAAL</p> <p>Akrüül jt kattevärvid.</p> <p>Monokroomne maalimine (tint jt).</p> <p>Segatehnikad.</p> <p>SKULPTUUR</p> <p>Pehmed materjalid nt savi või Papier-mache vms. .</p> <p>Materjalide kombineerimine.</p> <p>GRAAFIKA</p> <p>Faktuurpilt, materjalitrükk.</p> <p>Heledusastmed värvipliatsitega.</p> <p>Papitrükk. Mustritega pinnakatmine.</p> <p>Sügavtrükk, heledusnüansid mustvalges grafiidijoonistuses.</p>			
--	--	--	--

MUUSIKA

Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- laulmine;
- pillimäng;
- muusikaline liikumine;
- omalooming;
- muusika kuulamine ja muusikalugu;
- muusikaline kirjaoskus;
- õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse

erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus.

Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust. Lähtudes Eesti muusikatraditsioonidest ja toetades elukestva muusikaharrastuse teket.

Kuna õpilaste võimed on erinevad, tuleb õppeprotsessis seda arvestada individuaalse lähenemise ja **diferentseeritud** töö kaudu. Individuaalne lähenemine on vajalik ka seetõttu, et õpilasel tekiks õpitulemusena positiivne minapilt ja usk iseendasse.

Seda võimaldavad eri raskusastmega ülesanded kõigis muusikalistes tegevustes: laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus. Kindlasti peab õpetaja julgustama nii andekaid kui ka muusikaliselt vähemvõimekaid.

Õpetamise eesmärgid ja õppeaine olulisus

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;

- tunneb huvi muusika kui kunstiigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

I KOOLIASTE 1.- 3. KLASS

Esimese kooliastme eesmärkideks on loovuse, erksa tunnetushuvi, empaatiavõime ja positiivse ellusuhtumise kujundamine lapses. Tundekasvatust väärtustatakse võrdselt lapse intellektuaalse arendamisega, seda enam, et nad on omavahel tihedalt põimunud ja täiendavad teineteist. Muusika võimendab eelkõige tundmuste kaudu ka teisi kasvatus- ja arengufaktoreid, seda tänu oma emotsionaalsusele ja kommunikatiivsusele. Muusikalise tegevuse protsess soodustab õpilastel kohanemisvõimet ja eneseregulatsiooni. Kõik see osutub lapsele eriti vajalikuks esimeses kooliastmes ning erinevates elusituatsioonides. Muusikaõpetuse üheks eesmärgiks on õpetada õpilasi võimalikult mitmekülgset muusikat kunstina vastu võtma, elavalt ja positiivselt suhtuma muusika loomisesse ja muusikakultuuri. Muusikaõpetuse põhiülesanded on muusikahuvi äratamine, muusikaainealaste teadmiste ja oskuste areng, kogemuse rikastamine, aktiivse ja emotsionaalse muusikataju arendamine, muusika kuulamise ja esitamise oskuse kujundamine, muusikalise kirjaoskuse, kujutlusvõime, rütmide ja liikumiskoordinatsiooni arendamine. Muusikaõpetuse ülesanne on kujundada ja arendada õpilaste muusikalist maitset ja muusika hindamisoskust; kujundada laste vokaalseid võimeid laulmise kaudu; arendada muusika kuulamise oskust ja vastuvõtuvõimet; anda algteadmisi muusikast ja tema väljendusvahenditest, arendada oskusi ja võimeid rütmilis-muusikalises liikumises, kujundada pillimänguoskusi. Eesmäärke

täpsustades, tunni sisu ja töövorme valides tuleks arvestada ka õpilaste motivatsiooniga, vanuseliste iseärasustega ning muusikalise vastuvõtuvõimega.

I kooliastme õppetegevused on:

- 1) ühehäälnelne laulmine ja osalemine koolikooris;
- 2) meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- 3) mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandel;
- 4) kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- 5) muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- 6) esinemisjulguse ja -oskuse arendamine;
- 7) muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- 8) õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatel. Selles vanuseastmes rajatakse alusmuusikatradsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on kõigi õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisuskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses

(koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära

Õppetegevus ja metoodilised soovitused

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

Kõigi õpilaste võimalikult suur kaasamine muusikalistesse tegevustesse

Vormid: individuaalne, paaris- ja rühmatöö, loovtöö, vestlus ja arutelu.

Laulmine.

- ✓ Õpilaste -vokaalsete võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (solistid, ansamblid, koor);
- ✓ laulude õppimine: kuulmise järgi, käemärkide abil
- ✓ vestlus laulu sisust, heliloojast, teksti autorist.
- ✓ Relatiivne meetod –laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi; *mudellaulude laulmine;
- ✓ kajamängud, rütmilis-meloodilised
- ✓ küsimus-vastus motiivid.
- ✓ Orffi pedagoogika – kaasmängud, *ostinatod*, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid; rütmimängud
- ✓ küsimus-vastus motiivid
- ✓ Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö;
- ✓ dramatiseering, liikumine jne;
- ✓ laiendatakse õpikeskkonda: arvutiklass, muuseum, näitus, raamatukogu; kontsert

- ✓ kasutatakse mitmekesist õppemetoodikat, sh aktiivõpet, õuesõpet

Õppevara ja õpikeskkond

Õppevahendid: rütmipillid: (tamburiin, marakad, kõlapulgad, trianglid, agogo, kõlakarp/kõlatoru, kastanjetid, guiro, kuljused), seinatabelid, fonoteek (CDd, DVDd, VHSid), õppemängud jms.

Instrumentarium: naturaalklaver, klaveritool, süntesaator, plokkflöödid, suupillid.

Õppeaine ajaline maht ja õppeprotsessi üldine korraldus

I kooliastme muusika tundide ajaline maht on

- 1.klass 70 tundi
- 2.klass 70 tundi
- 3.klass 70 tundi

Kooli omapärasest lähtuvalt (liitklassid) tuleb arvestada liitklasside kooslusi, lastearvu ning oskusi-võimeid.

Kontroll, hindamine, tagasiside õppijale

Hindamise eesmärk on toetada eelkõige õpilase arengut ja õpimotivatsiooni. Motiveerijaks ei tohi kujuneda hinne. Märksa olulisem on näidata, kuidas õpitu praegu ja tulevikus õpilase enda eluga seotud on – kuidas õpitud kasutada saab.

Õpitudemusi hinnatakse selle vanuseastme hindamispõhimõtete järgi: 1. klassi I poolaastal on hinnanguline hindamine, numbriline hindamine algab I klassi II poolaastast.

Hinnangute andmisel ja numbrilisel hindamisel võetakse aluseks ainekavaga määratletud õpitulemused ning nende sõnastamiseks kasutatavad tegevused.

Kujundavalt hinnatakse õppe kestel toimuvat ja keskendutakse eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside antakse õigeaegselt ja täpselt ning kirjeldatakse õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi. Esitatakse ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. Kujundavas hindamises on tähtis koht õpilase enesehinnangul. Praktiliste tööde ja ülesannete puhul ei hinnata mitte ainult töö tulemust, vaid ka protsessi. Kujundava hindamise korral saame õpilast hinnata diferentseeritult – tema võimetest lähtuvalt –, samuti toetada õpilase enesehindamist ja selle arengut.

Kokkuvõtva hindamise korral võrreldakse õpilase õpitulemusi tema õppe aluseks olevas kooli ainekavas toodud oodatavate tulemustega. Tulemused väljendatakse kas numbriliselt või sõnalise hinnanguna.

Hinnates arvestatakse lapse kaasasündinud kalduvusi ja osalemist loomeprotsessis.

- tööd analüüsitakse;
- hinnang antakse tunni lõpus kõikidele töödele;
- hinnatakse töö sooritamise korrektsust, õpilaste aktiivsust, iseseisvust, loovust.

Käitumisele (nagu huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine) antakse hinnanguid.

Hinnangu andmisel arvestatakse:

Laulmine:

- loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust;
- individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;
- aktiivset osavõttu ühislaulmisest;

- õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.

Pillimäng:

plokkflöödi mänguvõtete omandamist.

- õpilase aktiivset osalemist rütmipillidega musitseerimisel

Muusikaline liikumine:

- sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamist ja väljendamist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust.

Omalooming:

- ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;
- muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite kasutamist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu:

- arutlus- ja väljendusoskust muusika oskussõnavara kasutades;
- laulu ja pillimuusika eristamist;
- eesti rahvapillide tundmist (kuuldeliselt ja visuaalselt);
- marsi, valsi ja polka, 2- ja 3-osalise taktimõõdu eristamist.

Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad

- muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ja rakendamist laulmisel, pillimängus, muusika kuulamisel, muusikalises liikumises, omaloomingus.

Õppekäigud:

- originaalsust;
- väljendusoskust;
- muusika oskussõnade kasutamist

I KLASS (2 tundi nädalas, kokku 70 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Lõiming teiste ainetega	Läbivate teemade käsitlemisviisid
<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> • ühehäälnelaulmine • eesti rahvalaulude laulmine • õpetada laulmisel õiget kehahoidu ja hingamist • kõlalise puhtuse ja ilmekuse taotlemine • osalemine koolikooris • esinemisoskuse ja julguse arendamine 	<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes; • lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust. • Laulab pingevaba tooniga. • Tähelepanu pöörata õigele kehahoiule, hääle moodustamisele ja diktsioonile. • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; • laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste 	<p><u>Eesti keel</u></p> <p>Õigekiri, silbitamine, teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, laulutekstide autorid.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Arvud, helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu vorm, võrdlus, liitmine-lahutamine, loendamine, loogika, mälu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Väärtused ja kõlblus <p>teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused).</p>

	<p>rahvaste laule;</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab eakohaseid laste-, mängu ja mudellaule • laulab eesti rahvalaule • laulab peast <ul style="list-style-type: none"> • Eesti hümn (F. Pacius), • „Mu koduke" (A. Kiiss), • „Kevadel" (Juba linnukesed), • „Krahvilossi laul" (koolilaul) 	<p><u>Inimeseõpetus</u></p> <p>Kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Laulu- ja ringmängud, õige kehahoid ja keha tunnetamine laulmisel, hingamine</p> <p><u>Kunst/loodusõpetus</u></p> <p>Loodusandide (kastanite, tõrude, kivide vms) värvimine vastavalt astmete värvile, kasutamine astme- ja rütmitöös).</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu osad.</p>	<p>Osalemine kunsti- ja muusikaprojektides, koorilaulus, laulupeoprotsessis ja kooli ettevõtmistes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tervis ja ohutus <p>igäühe individuaalne tervislik heaolu (hääl kasutamine, hingamine, muusika kui teraapia, muusikaline liikumine jm), aga ka meid ümbritseva keskkonna ohud, nende teadvustamine ja vältimine</p>
<p>Pillimäng</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Õpib tundma keha- ja rütmipille 	<p><u>Matemaatika</u></p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Lastepillide tundmaõppimine • Mänguoskuse omandamine keha-, rütmipillidel ja plokkflöödil 	<ul style="list-style-type: none"> • väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu • omandab esimesed oskused plokkflöödil • 	<p>Noodi-, helikõrgused, taktimõõt.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Kehapillisaated, koordineerimine, hingamine, õiged mänguvõtted.</p>	
<p>Muusikaline liikumine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises); 	<p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Muusikapala meeleolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Muusikapala ülesehitus.</p>	
<p>Omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • loob lihtsamaid tekste: liisusalmid, regivärsse, laulusõnu jne; 	<ul style="list-style-type: none"> • Väärtustab enese ja teiste loomingut; • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (omaloomingus). Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, 	<p><u>Eesti keel</u></p> <p>Õigekiri, liisusalmide, regivärsse loomine.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Muusikale liikumise</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • kasutab loovliikumist muusika meeleolu loomiseks 	<p>rütmi- ja plaatpillidel;</p>	<p>kujundamine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordinatsioon.</p>	
<p>Muusikaline kirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pulsu tunnetamine, rõhuline ja rõhuta heli. 2-osaline taktimõõt, takti viipamine, takt, taktijoon, lõpumärgid, kordusmärgid. • Pikk ja lühike heli, kõnerütm, rütmivormid, õpitud rütmide kasutamine laulmises. • Kõrged ja madalad helid, võrdlemine, meloodia liikumise suunad. • Heliastmed SO- MI-RA, käemärgid, õpitud astmete kasutamine laulmises. • Mõisted piano, forte, valjenedes, kahanedes. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab TA, TI-TI, TA-A rütmi, veerandpausi. • Mõistab taktimõõdu tähendust musitseerides. • Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevate kõrguspositsioonides. • Mõistab oskussõnade tähendust: <ul style="list-style-type: none"> a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, noodijoonestik, noodivars, astmetrepp. b) helilooja, sõnade autor, solist, koor, dirigent c) salm, refrään, muusikapala d) rütm, meloodia, tempo, vaikselt, 	<p><u>Eesti keel</u></p> <p>Õigekiri, sõnavara, väljendusoskus.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Joon, noodivältused, taktimõõt, laulu osad, fermaat, sümbolid.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Rahvatantsud.</p> <p><u>Kunst</u></p> <p>Kõlavärv</p>	

	valjult.		
<p>Muusika kuulamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpime muusikat vaikselt kuulama (kujundame kuulamiskultuuri) • Karakterpalade ja lastelaulude kuulamine ja kuulatava väljendamine • Õpetada mõistma heliteose karakterit, meeleolu • Tutvume erinevate heliloojate ja sõnade autoritega 	<ul style="list-style-type: none"> • Omandab muusika kuulamise oskuse • Julgeb vastavalt muusika iseloomule end väljendada (joonistades, kirjeldades, liikudes) 	<p><u>Eesti keel</u></p> <p>Muusikapalade kirjeldamine</p> <p><u>Kunst</u></p> <p>joonistamine</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Rütmiline liikumine</p>	

<p>Õppekäigud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontsert • Teater • Muuseum 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil 	<p><u>Eesti keel</u> Sõnavara, k.a. muusikaline, väljendusoskus, arutlus.</p> <p><u>Kunst</u> Muusikelamuse kujutamine visuaalselt.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusika kujutamine liikumise kaudu.</p> <p><u>Tööõpetus</u> Lihtsa rütmipilli valmistamine.</p> <p><u>Loodusõpetus</u> <u>Loodushääled, keskkonna hääled.</u></p>	
---	---	--	--

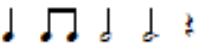
II KLASS (2 tundi nädalas, kokku 70 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Lõiming teiste ainetega	Läbivate teemade käsitlemisviisid
<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kõlalise puhtuse ja emotsionaalse laulmise taotlemine ühehäälsel laulmisel • Kaanonid • osalemine koolikooris • esinemisoskuse ja julguse arendamine 	<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes; • lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust. • Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas. • Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu. • Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi järgi ning kasutab lisaks SO-MI-RA JO, LE astmeid, tunneb JO võtit. • Laulab eakohaseid laste- ja mängulaule, eesti ja teiste 	<p><u>Eesti keel</u></p> <p>Õigekiri, silbitamine, teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, laulutekstide autorid.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Arvud, helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu vorm, võrdlus, liitmine-lahutamine, loendamine, loogika, mälu.</p> <p><u>Inimeseõpetus</u></p> <p>Kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p>	<p><u>Väärtused ja kõlblus</u></p> <p>teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused).</p> <p>Osalemine kunsti- ja muusikaprojektides, koorilaulus, laulupeoprotsessis ja kooli ettevõtmistes</p> <p><u>Tervis ja ohutus</u></p>

	<p>rahvaste laule.</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab peast • Eesti hümn (F. Pacius), • „Teele, teele kurekesed“ • „Lapsed tuppa“ • „Krahvilossi laul“ (koolilaul) 	<p>Laulu- ja ringmängud, õige kehahoid ja keha tunnetamine laulmisel, hingamine</p> <p><u>Kunst/loodusõpetus</u></p> <p>Loodusandide (kastanite, tõrude, kivide vms) värvimine vastavalt astmete värvile, kasutamine astme- ja rütmitöös).</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu osad.</p>	<p>igäihe individuaalne tervislik heaolu (häälte kasutamine, hingamine, muusika kui teraapia, muusikaline liikumine jm), aga ka meid ümbritseva keskkonna ohud, nende teadvustamine ja vältimine</p>
<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mänguoskuse omandamine keha-, rütmipillidel ja plokkflöödil 	<ul style="list-style-type: none"> • Õpib tundma keha- ja rütmipille • väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu • omandab esimesed oskused plokkflöödil 	<p><u>Matemaatika</u></p> <p>Noodi-, helikõrgused, taktimõõt.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Kehapillisaated, koordineerimine,</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • 	hingamine, õiged mänguvõtted.	
Muusikaline liikumine <ul style="list-style-type: none"> • Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises); 	<u>Kehaline kasvatus</u> Muusikapala meeleolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud. <u>Matemaatika</u> Muusikapala ülesehitus.	
Omalooming <ul style="list-style-type: none"> • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne; • kasutab loovliikumist muusika meeleolu loomiseks 	<ul style="list-style-type: none"> • Väärtustab enese ja teiste loomingut; • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (omaloomingus). Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 	<u>Eesti keel</u> Õigekiri, liisusalvide, regivärsside loomine. <u>Kehaline kasvatus</u> Muusikale liikumise kujundamine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordinatsioon.	

<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusikapalade ja laulude kuulamine ja kuulatava kirjeldamine omandatud oskussõnade abil • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusika kuulamisel); 	<ul style="list-style-type: none"> • On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo) • Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat. • On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill) • Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu. • Väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega. • Seostab muusikapala selle autoritega. 		

	<ul style="list-style-type: none"> väärtustab enese ja teiste loomingut. 		
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad</p> <ul style="list-style-type: none"> Meetrum ja rütm Kahe- ja kolmeosaline takt Taktijoon; kordusmärgid Kahe- ja kolmeosaline taktimõõt helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähenduse mõistmine ja kasutamine <ul style="list-style-type: none"> tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides: astmetel JO, LE, MI, SO, RA, (JO) põhinevad mudelid meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja rändnoodi järgi 	<ul style="list-style-type: none"> Mõistab TA, TI-TI, TA-A, veerandpausi. Mõistab taktimõõdu tähendust musitseerides. Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides. Mõistab JO võtme tähendust ning kasutab seda lauldes. Õpib lauldes tundma JO, LE, MI, SO, RA astmerida Mõistab oskussõnade tähendust: <ul style="list-style-type: none"> a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, noodijoonestik, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana. b) helilooja, sõnade autor, solist, koor 	<p><u>Eesti keel</u></p> <p>Õigekiri, sõnavara, väljendusoskus.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Joon, noodivältused, taktimõõt, laulu osad, fermaat, sümbolid.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Rahvatantsud.</p> <p><u>Kunst</u></p> <p>Kõlavärv</p>	

<ul style="list-style-type: none">• mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas	,ansambel, dirigent, rahvalaul, rahvatants, rahvapill, orkester c) salm, refrään, muusikapala, kaanon, vahemäng, eelmäng		
---	---	--	--

<p>Õppekäigud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontsert • Teater • Muuseum 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil 	<p><u>Eesti keel</u></p> <p>Sõnavara, k.a. muusikaline, väljendusoskus, arutlus.</p> <p><u>Kunst</u></p> <p>Muusikelamuse kujutamine visuaalselt.</p> <p>Kehaline kasvatus</p> <p>Muusika kujutamine liikumise kaudu.</p> <p><u>Tööõpetus</u></p> <p>Lihtsa rütmipilli valmistamine.</p> <p><u>Loodusõpetus</u></p> <p>Loodushääled, keskkonna hääled.</p>	
--	---	--	--

III KLASS (2 tundi nädalas, kokku 70 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Lõiming teiste ainetega	Läbivate teemade käsitlemisviisid
<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ühehäälnelaulmine • Kaanonid • osalemine koolikooris • esinemisoscuse ja julguse arendamine • Eesti ja teiste rahvaste laulud 	<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes; • lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust. • Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas. • Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu. • Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi järgi ning kasutab lisaks SO-MI-RA JO, LE astmeid, tunneb JO võtit. • Laulab eakohaseid laste- ja mängulaule, eesti ja teiste 	<p><u>Eesti keel</u></p> <p>Õigekiri, silbitamine, teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, laulutekstide autorid.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Arvud, helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu vorm, võrdlus, liitmine-lahutamine, loendamine, loogika, mälu.</p> <p><u>Inimeseõpetus</u></p> <p>Kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Väärtused ja kõlblus <p>teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused).</p> <p>Osalemine kunsti- ja muusikaprojektides, koorilaulus, laulupeoprotsessis ja kooli ettevõtmistes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tervis ja

	<p>rahvaste laule.</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab peast • Eesti hümn (F. Pacius), • „Teele, teele kurekesed“ • „Lapsed tuppa“ • „Krahvilossi laul“ (koolilaul 	<p>Laulu- ja ringmängud, õige kehahoid ja keha tunnetamine laulmisel, hingamine</p> <p><u>Kunst/loodusõpetus</u></p> <p>Loodusandide (kastanite, tõrude, kivide vms) värvimine vastavalt astmete värvile, kasutamine astme- ja rütmitöös).</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu osad.</p>	<p>ohutus</p> <p>igatühe individuaalne tervislik heaolu (häälle kasutamine, hingamine, muusika kui teraapia, muusikaline liikumine jm), aga ka meid ümbritseva keskkonna ohud, nende teadvustamine ja vältimine</p>
<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mänguoskuse omandamine keha-, rütmipillidel ja plokkflöödil 	<ul style="list-style-type: none"> • Õpib tundma keha- ja rütmipille • väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu • omandab esimesed oskused plokkflöödil • 	<p><u>Matemaatika</u></p> <p>Noodi-, helikõrgused, taktimõõt.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Kehapillisaated, koordinatsioon, hingamine, õiged mänguvõtted.</p>	
<p>Muusikaline liikumine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab muusikalisi teadmisi 	<p><u>Kehaline kasvatus</u></p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	<p>kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises);</p>	<p>Muusikapala meeleolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Muusikapala ülesehitus.</p>	
<p>Omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärse, laulusõnu jne; • kasutab loovliikumist muusika meeleolu loomiseks 	<ul style="list-style-type: none"> • Väärtustab enese ja teiste loomingut; • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (omaloomingus). Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 	<p><u>Eesti keel</u></p> <p>Õigekiri, liisusalvide, regivärsside loomine.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Muusikale liikumise kujundamine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordinatsioon.</p>	
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • On tutvunud karakterpalu kuulates muusika 		

<ul style="list-style-type: none"> • Muusikapalade ja laulude kuulamine ja kuulatava kirjeldamine omandatud oskussõnade abil • Õpib jälgima muusikalisi väljendusvahendeid: rütm, dünaamika, meloodia • Mõistete vokaal- ja instrumentaalmuusika tutvustamine • Muusikažanrite valss, marss, polka tundmaõppimine • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusika kuulamisel); 	<p>väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat. • On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill) • Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu. • Väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega. • Seostab muusikapala selle autoritega. • väärtustab enese ja teiste loomingut. 		
<p>Muusikaline kirjaoskus ja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab TA, TI-TI, TA-A, 	<p><u>Eesti keel</u></p>	

<p>oskussõnad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meetrum ja rütm • Kahe- ja kolmeosaline taktimõõt • helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendus ning kasutamine <ul style="list-style-type: none"> • noodivältused, paus, rütmifiguurid: <ul style="list-style-type: none"> • rütmiimprovisatsioonid • JO ja RA astmerida • Dünaamika (p, f, cresc.,dim.) 	<p>veerandpausi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõistab taktimõõdu tähendust musitseerides. • Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides. • Mõistab JO võtme tähendust ning kasutab seda lauldes. • Õpib lauldes tundma JO, LE, MI, SO, RA astmerida • Mõistab oskussõnade tähendust: <ol style="list-style-type: none"> a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, noodijoonestik, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana. b) helilooja, sõnade autor, solist, koor ,ansambel, dirigent, rahvalaul, rahvatants, rahvapill, orkester c) salm, refrään, muusikapala, kaanon, 	<p>Õigekiri, sõnavara, väljendusoskus.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Joon, noodivältused, taktimõõt, laulu osad, fermaat, sümbolid.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Rahvatantsud.</p> <p><u>Kunst</u></p> <p>Kõlavärv</p>	
---	---	---	--

	vahemäng, eelmäng		
Õppekäigud <ul style="list-style-type: none"> • Kontsert • Teater • Muuseum 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil 	<u>Eesti keel</u> Sõnavara, k.a. muusikaline, väljendusoskus, arutlus. <u>Kunst</u> Muusikelamuse kujutamine visuaalselt. Kehaline kasvatus Muusika kujutamine liikumise kaudu. <u>Tööõpetus</u> Lihtsa rütmipilli valmistamine. <u>Loodusõpetus</u> Loodushääled, keskkonna hääled.	

3. klassi lõpetaja:

- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe ja/või kahehäälses kooris; mõistab laulupeo tähendust;
- laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause;
- laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- rakendab pillimängu kaasmängudes;
- kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes
- kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;
- väärtustab enese ja teiste loomingut

II KOOLIASTE, 4.- 6. KLASS

Teise kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamine ning rakendamine erinevates muusikalistes tegevustes. Selleski kooliastmes on olulised

laulmine ja muusika kuulamine. Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt, koolikooris kahe- ja kolmehäälselt. Muusika kuulamise kaudu arendatakse õpilase muusikalist mõtlemist, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Tähtsustub muusikaalaste oskussõnade kasutamine muusikapalade analüüsimisel ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes.

Süvendatakse pillimänguoskusi ja mänguvõtteid väikekandle ja plokkflöödi ning erinevate pillikoosseisude abil.

Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu.

Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust.

Muusikalise omaloominguga jätkatakse loovuse arendamist.

Õpilaste eneseväljendusoskust kujundatakse nii muusikatunnis kui ka väljaspool kooli (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud, tantsukollektiivid, näiteringid jm).

Kuulamiskogemuse rikastamiseks, kontserdikultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ja muusikaetendusi, osaletakse aktiivselt erinevatel õppekäikudel.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

II kooliastme õppetegevused on:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälnelaulmine koolikooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- 4) pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- 5) kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;

- 6) eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- 7) muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).

II kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt, koolikooris kahe- ja kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning omandatakse 6-keelse väikekandle või plokkflöödi lihtsamad mänguvõtted. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasis analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

Õppeaine ajaline maht ja õppeprotsessi üldine korraldus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: õppekäigud kontsertidele, teatritesse, muuseumidesse, stuudiotesse, muusikakoolidesse, looduskeskkonda, näitustele, raamatukogudesse jne;
- 7) kasutatakse mitmekesisist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) planeeritakse tunniplaani osana koorilaulutunnid, mida arvestatakse õpetaja põhikoormust määrates;
- 9) leitakse tunnivälise muusikaalase tegevuse võimalusi (solistid, ansamblid, orkestrid jm).

II kooliastme muusika tundide ajaline maht on

- 4.klass 70 tundi

- 5.klass 35 tundi
- 6.klass 35 tundi

Õppetegevus ja metoodilised soovitused

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

Kõigi õpilaste võimalikult suur kaasamine muusikalistesse tegevustesse

Vormid: individuaalne, paaris- ja rühmatöö, loovtöö, vestlus ja arutelu.

Laulmine.

- Õpilaste -vokaalsete võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (solistid, ansamblid, koor);
- laulude õppimine: kuulmise järgi, käemärkide abil
- vestlus laulu sisust, heliloojast, teksti autorist.
- Relatiivne meetod –laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi; *mudellaulude laulmine;
- kajamängud, rütmilis-meloodilised
- Orffi pedagoogika – kaasmängud, *ostinatod*, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid; rütmimängud
- Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö;
- dramatiseering, liikumine jne;
- laiendatakse õpikeskkonda: arvutiklass, muuseum, näitus, raamatukogu; kontsert
- kasutatakse mitmekesisist õppemetoodikat, sh aktiivõpet, õuesõpet

Õppevara ja õpikeskkond

Õppevahendid: rütmipillid: (tamburiin, marakad, kõlapulgad, trianglid, agogo, kõlakarp/kõlatoru, kastanjetid, guiro, kuljused), seinatabelid, fonoteek (CDd, DVDd, VHSid), õppemängud jms.

Instrumentarium: naturaalklaver, klaveritool, süntesaator, plokkflöödid, suupillid.

Kontroll, hindamine, tagasiside õppijale

Hindamise eesmärk on toetada eelkõige õpilase arengut ja õpimotivatsiooni. Motiveerijaks ei tohi kujuneda hinne. Märksa olulisem on näidata, kuidas õpitu praegu ja tulevikus õpilase enda eluga seotud on – kuidas õpitud kasutada saab.

Õpitulemusi hinnatakse selle vanuseastme hindamis põhimõtete järgi. Hinnangute andmisel ja numbrilisel hindamisel võetakse aluseks ainekavaga määratletud õpitulemused ning nende sõnastamiseks kasutatavad tegevused.

Kujundavalt hinnatakse õppe kestel toimuvat ja keskendutakse eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside antakse õigeaegselt ja täpselt ning kirjeldatakse õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi. Esitatakse ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. Kujundavas hindamises on tähtis koht õpilase enesehinnangul. Praktiliste tööde ja ülesannete puhul ei hinnata mitte ainult töö tulemust, vaid ka protsessi. Kujundava hindamise korral saame õpilast hinnata diferentseeritult – tema võimetest lähtuvalt –, samuti toetada õpilase enesehindamist ja selle arengut.

Kokkuvõtva hindamise korral võrreldakse õpilase õpitulemusi tema õppe aluseks olevas kooli ainekavas toodud oodatavate tulemustega. Tulemused väljendatakse kas numbriliselt või sõnalise hinnanguna.

Hinnates arvestatakse lapse kaasasündinud kalduvusi ja osalemist loomeprotsessis.

- tööd analüüsitakse;
- hinnang antakse tunni lõpus kõikidele töödele;
- hinnatakse töö sooritamise korrektsust, õpilaste aktiivsust, iseseisvust, loovust.

Käitumisele (nagu huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine) antakse hinnanguid.

Hindamisel arvestatakse:

Laulmine:

- loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust;
- individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;
- aktiivset osavõttu ühislaulmisest;
- õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.

Pillimäng

- plokkflöödi mänguvõtete omandamist.
- õpilase aktiivset osalemist rütmipillidega musitseerimisel

Muusika kuulamine ja muusikalugu

- arutlus- ja väljendusoskust muusika oskussõnavara kasutades;
- 2- ja 3-osalise lihtvormi eristamist;

- hääleliikide eristamist kuuldeliselt;
- vokaal- ja instrumentaalmuusika eristamist;
- pilliliikide eristamist kõla ja välimuse järgi;
- oskust leida iseloomulikke jooni Eesti rahvamuusikas;
- oskust võrrelda erinevate rahvaste muusikat

Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad:

- muusikalise kirjaoskuse rakendamist laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus;
- I ja II kooliastme oskussõnade rakendamist muusika kuulamisel

Õppekäigud:

- oma arvamuse põhjendamist;
- originaalsust;
- väljendusoskust;
- muusika oskussõnade kasutamist;
- tööpanust õppekäigud

IV KLASS (2 tundi nädalas, kokku 70 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste ainetega	Läbivate teemade Käsitlemisviisid
<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> Laulmine ühe- või kahehäälselt klassis hääle omapära arvestades; laulmine koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislause. 	<ul style="list-style-type: none"> Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest; laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>a cappella</i> ja saatega; rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; laulab peast kooliastme ühislause: Eesti hümn (Fr. Pacius), "Kui Kungla rahvas" (K. A. Hermann), "Mu isamaa armas" (saksa rhvl), „Krahvilossi laul“ laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või 	<p><u>Eesti keel</u>, Teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus.</p> <p><u>Kirjandus</u> Laulutekstide autorid.</p> <p><u>Matemaatika</u> Laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamisoskus</p> <p><u>Ühiskonnaõpetus</u> Kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Õige kehahoid ja</p>	<ul style="list-style-type: none"> Väärtused ja kõlblus <p>teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused).</p> <p>Osalemine kunsti- ja muusikaprojektides, koorilaulus, laulupeoprotsessis ja kooli ettevõtmistes</p> <ul style="list-style-type: none"> Tervis ja ohutus <p>igäühe individuaalne</p>

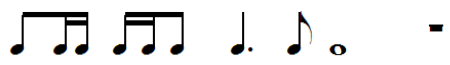
<ul style="list-style-type: none"> • Laulude õppimisel relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine • Loovuse arendamine • Esinemisjulguse arendamine 	<p>erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI); • duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega; 	<p>hingamine.</p> <p><u>Eesti keel</u></p> <p>Silbitamine teksti rütmistamisel.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Helipikkused ja -kõrgused, taktimõõt, murrud, helikõrguste vahelised kaugused.</p> <p><u>Kunst/loodusõpetus</u></p> <p>Looduslike materjalide (puupulgad, kivid jms) kasutamine astmetrepiks</p> <p><u>Tehnoloogiaõpetus</u></p> <p>Omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmialases töös ja laulmisel relatiivsete astmetega.</p>	<p>tervislik heaolu (häälte kasutamine, hingamine, muusika kui teraapia, muusikaline liikumine jm), aga ka meid ümbritseva keskkonna ohud, nende teadvustamine ja vältimine</p>
--	---	--	---

<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus) 	<ul style="list-style-type: none"> Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid; 	<p><u>Matemaatika</u></p> <p>Noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, helistikud ja kolmkõlad).</p> <p><u>Tehnoloogiaõpetus</u></p> <p>Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Kehapillisaated, hingamine, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p>	
<p>Muusikaline liikumine</p> <ul style="list-style-type: none"> Muusikaliste oskuste ja teadmiste kasutamine nii üksinda kui koos musitseerimisel (liikumises). 	<ul style="list-style-type: none"> Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 	<p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Muusikapala ja iseloomuliku karakteri kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud.</p>	

		<u>Matemaatika</u> Muusikapala vorm.	
Omalooming <ul style="list-style-type: none"> • omaloomingule julgustamine • muusikalise oskussõnavara täiendamine • infotehnoloogia kasutamine 	<ul style="list-style-type: none"> • Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; • loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; • kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. • iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; 	<u>Eesti keel</u> Õigekiri, regivärsse ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus. <u>Kehaline kasvatus</u> Muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordineerimine, õiged mänguvõtted. <u>Matemaatika</u> Taktimõõt, murrud, muusikapala vorm. <u>Tööõpetus</u> Lihtsate pillide ja muusikateemaliste	

		<p>mängude valmistamine.</p> <p><i>Kunst</i></p> <p>Rütmikaartide valmistamine.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u></p> <p>Lihtsate muusikapalade loomine</p> <p>muusikaprogrammi kasutades.</p>	
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusika kuulamine ja selle kirjeldamine omandatud muusika oskussõnade abil, • autorsuse tähendus • vokaal- ja instrumentaalmuusika 	<ul style="list-style-type: none"> • kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; • kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: <ul style="list-style-type: none"> ✓ hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass); ✓ kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); ✓ koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; 	<p><u>Eesti keel</u></p> <p>Sõnavara, õigekiri, sh muusikaline, väljendus- ja põhjendusoskus (kirjalik ja suuline).</p> <p><i>Kirjandus</i></p> <p>Autorlus.</p> <p><u>Kunst</u></p> <p>Muusika meeleolu visualiseerimine.</p>	

<p>kuulamine ja eristamine</p> <ul style="list-style-type: none"> Eesti rahvamuusika, iseloomulikud jooned Muusika väljendusvahendite kasutamine 	<p>✓ teab Eesti laulupidude traditsiooni</p> <ul style="list-style-type: none"> iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; 	<p><u>Matemaatika</u> Võrdlemine, eristamine, muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, loogika.</p> <p><u>Ühiskonnaõpetus</u> Aeg (tempo), kodu- ja kodumaa, riigid, rahvad.</p> <p><u>Tehnoloogiaõpetus</u> Omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine.</p> <p><u>Ajalugu</u> Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p> <p><u>Võõrkeeled</u> võõrkeelsete laulutekstide mõistmine, sõnaraamatu</p>	
--	--	--	--

		kasutamine. <u>Arvutiõpetus</u> Muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.	
Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara <ul style="list-style-type: none"> • Muusika väljendusvahendite kasutamine üksinda ning koos musitseerimises (muusikalises kirjaoskuses). 	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: <ul style="list-style-type: none"> • 2/4,3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel; • 2-osaline lihtvorm, • mõistab duur-, moll-helilaadi • mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: <p>1) viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad 2) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika;</p>		

	<p>3) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid), eesti rahvapille</p> <p>4) kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.</p>		
--	---	--	--

<p>Õppekäigud</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontsert • teater • muuseum 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil • kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara. 	<p><u>Eesti keel</u> Õigekiri, sõnavara, sh muusikaline, väljendusoskus.</p> <p><u>Kunst</u> Muusikelamuse kujutamine visuaalselt.</p> <p><i>Kehaline kasvatus</i> Muusikaelamuse kujutamine liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p><u>Matemaatika</u> Loogika, arutlusoskus.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u> <u>Teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide kohta</u></p>	
--	--	--	--

V KLASS (1 tundi nädalas, kokku 35 tundi)

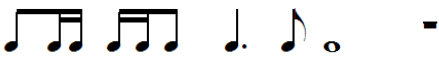
Õppesisu	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste ainetega	Läbivate teemade käsitlemisviisid
<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> • ühe- või kahehäälselt laulude laulmine klassis (hääle omapära arvestades) • laulmine koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses • hääle individuaalsete omaduste kujundamine (tämber, diapason) • harmooniataju 	<ul style="list-style-type: none"> • Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest; • laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <p>rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <ul style="list-style-type: none"> • seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2; • laulab peast kooliastme ühislaulu: • Eesti hümn (Fr. Pacius), • "Kas tunned maad" (J. Berad), • "Kui Kungla rahvas" (K. A. Hermann), 	<p><u>Eesti keel</u>, Teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus.</p> <p><u>Kirjandus</u> Laulutekstide autorid.</p> <p><u>Matemaatika</u> Laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamisoskus</p> <p><u>Ühiskonnaõpetus</u> Kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Õige kehahoid ja hingamine.</p> <p><u>Eesti keel</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Väärtused ja kõlblus <p>teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused).</p> <p>Osalemine kunsti- ja muusikaprojektides, koorilaulus, laulupeoprotsessis ja kooli ettevõtmistes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tervis ja ohutus <p>igäihe individuaalne</p>

<p>arendamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (laulmisel). 	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti lipp” (E. Võrk), • „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul). • „Krahvilossi laul“ (koolilaul) • laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust; • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (laulmisel). 	<p>Silbitamine teksti rütmistamisel.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Helipikkused ja -kõrgused, taktimõõt, murrud, helikõrguste vahelised kaugused.</p> <p><u>Kunst/loodusõpetus</u></p> <p>Looduslike materjalide (puupulgad, kivid jms) kasutamine astmetrepiks</p> <p><u>Tehnoloogiaõpetus</u></p> <p>Omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmialases töös ja laulmisel relatiivsete astmetega.</p>	<p>tervislik heaolu (hääl kasutamine, hingamine, muusika kui teraapia, muusikaline liikumine jm), aga ka meid ümbritseva keskkonna ohud, nende teadvustamine ja vältimine</p>
<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja 	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>’des; • rakendab musitseerides plokkflöödi 	<p><u>Matemaatika</u></p> <p>Noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed,</p>	

teadmisi (pillimängus)	<p>mänguvõtteid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • seostab helistikke ja toonika kolmkõlasid C-duur, a-moll pillimänguga; 	<p>helistikud ja kolmkõlad).</p> <p><u>Tehnoloogiaõpetus</u></p> <p>Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Kehapillisaated, hingamine, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p>	
<p>Muusikaline liikumine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises). 	<ul style="list-style-type: none"> • Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 	<p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Muusikapala ja iseloomuliku karakteri kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Muusikapala vorm.</p>	
<p>Omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Julgeb esitada ideid ja rakendab 	<ul style="list-style-type: none"> • Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • kasutab improvisatsioonides 	<p><u>Eesti keel</u></p> <p>Õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus.</p>	

<p>võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksinda ning koos muusitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus). 	<p>astmemudeleid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; • kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. 	<p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordineerimine, õiged mänguvõtted.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Taktimõõt, murrud, muusikapala vorm.</p> <p><u>Tööõpetus</u></p> <p>Lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine.</p> <p><i>Kunst</i></p> <p>Rütmikaartide valmistamine.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u></p> <p>Lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	
<p>Muusika kuulamine ja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kuulab ja eristab muusikapalades muusika 	<p><u>Eesti keel</u></p>	

<p>muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika • oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust • Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat • Leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas • Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusika kuulamisel) 	<p>väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni • kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass); • kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid); • tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada rahvamuusika suursündmusi • iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades 	<p>Sõnavara, õigekiri, sh muusikaline, väljendus-ja põhjendusoskus (kirjalik ja suuline).</p> <p><i>Kirjandus</i> Autorlus.</p> <p><u>Kunst</u> Muusika meeleolu visualiseerimine.</p> <p><u>Matemaatika</u> Võrdlemine, eristamine, muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, loogika.</p> <p><u>Ühiskonnaõpetus</u> Aeg (tempo), kodu- ja kodumaa, riigid, rahvad. <u>Tehnoloogiaõpetus</u> Omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine.</p> <p><u>Ajalugu</u></p>	
---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Arendada läbi muusika kuulamise laste analüüsi ja võrdlemisoskust • Koori-, orkestriliikide tundmaõppimine 	<p>muusika oskussõnavara;</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt; • kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid); • tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: • rahvalaulu, -pille, -tantse; 	<p>Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p> <p><u>Võõrkeeled</u></p> <p>võõrkeelsete laulutekstide mõistmine, sõnaraamatu kasutamine.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u></p> <p>Muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p>	
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusikalises kirjaoskuses). • Kaheksandik ja 	<ul style="list-style-type: none"> • noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: <p>laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides;</p>		

<p>vahelduv taktimõõt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meloodia ja helilaad • Harmoonia ja tämber • Duur, moll • Märgid diees, bemoll, bekarr • Helistikud C-a, G-e, F-d 	<ul style="list-style-type: none"> • helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C - a; • 2/4,3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel; • 2-osaline lihtvormhelikõrgustega (tähtnimedega); • mõistab viulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid <p>musitseerides;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid <p>musitseerides;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: <p>1) eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;</p> <p>2) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul,</p>		
---	--	--	--

	instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);		
--	---	--	--

<p>Õppekäigud</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontsert • teater • muuseum 	<ul style="list-style-type: none"> • arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; • kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara. 	<p><u>Eesti keel</u> Õigekiri, sõnavara, sh muusikaline, väljendusoskus.</p> <p><u>Kunst</u> Muusikelamuse kujutamine visuaalselt.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikaelamuse kujutamine liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p><u>Matemaatika</u> Loogika, arutlusoskus.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u> <u>Teabe otsimine ja leidmine</u> <u>ürituste, institutsioonide</u> <u>kohta</u></p>	<p>.</p>
--	---	---	----------

VI KLASS (1 tundi nädalas, kokku 35 tundi)

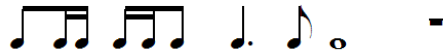
Õppesisu	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste ainetega	Läbivate teemade käsitlemisviisid
<p>Laulmine</p> <ul style="list-style-type: none"> Hääle kõlavuse ning väljendusrikkuse arendamine, kõlaühtsuse ja pehme tooni saavutamine harmoniataju arendamine ühe- või kahehäälselt laulude laulmine klassis (hääle omapära arvestades) laulmine koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning 	<ul style="list-style-type: none"> Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest; laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <p>rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <ul style="list-style-type: none"> seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2; laulab peast kooliastme ühislause Eesti hümn (Fr. Pacius), "Mu isamaa armas" (saksa rhvl), "Eesti lipp" (E. Vörk), 	<p><u>Eesti keel</u>, Teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus.</p> <p><u>Kirjandus</u> Laulutekstide autorid.</p> <p><u>Matemaatika</u> Laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamisoskus</p> <p><u>Ühiskonnaõpetus</u> Kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Õige kehahoid ja hingamine.</p> <p><u>Eesti keel</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> Väärtused ja kõlblus <p>teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused).</p> <p>Osalemine kunsti- ja muusikaprojektides, koorilaulus, laulupeoprotsessis ja kooli ettevõtmistes</p> <ul style="list-style-type: none"> Tervis ja ohutus <p>igäühe individuaalne</p>

<p>tunnivälises tegevuses</p>	<ul style="list-style-type: none"> • "Püha öö" (F. Gruber), • " Krahvilossi laul" (koolilaul) • laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust; • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (laulmisel). 	<p>Silbitamine teksti rütmistamisel.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Helipikkused ja -kõrgused, taktimõõt, murrud, helikõrguste vahelised kaugused.</p> <p><u>Kunst/loodusõpetus</u></p> <p>Looduslike materjalide (puupulgad, kivid jms) kasutamine astmetrepiks</p> <p><u>Tehnoloogiaõpetus</u></p> <p>Omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmialases töös ja laulmisel relatiivsete astmetega.</p>	<p>tervislik heaolu (hääl kasutamine, hingamine, muusika kui teraapia, muusikaline liikumine jm), aga ka meid ümbritseva keskkonna ohud, nende teadvustamine ja vältimine</p>
<p>Pillimäng</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rütmi-, kehapillide kasutamine kaasmängudes ja 	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i> des; • rakendab musitseerides plokkflöödi 	<p><u>Matemaatika</u></p> <p>Noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed,</p>	

<p>iseseisvates saadetes</p>	<p>mänguvõtteid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • seostab helistikke G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll pillimänguga. 	<p>helistikud ja kolmkõlad).</p> <p><u>Tehnoloogiaõpetus</u></p> <p>Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Kehapillisaated, hingamine, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p>	
<p>Muusikaline liikumine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises). 	<ul style="list-style-type: none"> • Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 	<p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Muusikapala ja iseloomuliku karakteri kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Muusikapala vorm.</p>	
<p>Omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Julgeb esitada ideid ja rakendab 	<ul style="list-style-type: none"> • Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • kasutab improvisatsioonides 	<p><u>Eesti keel</u></p> <p>Õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus.</p>	

<p>võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksinda ning koos muusitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus). 	<p>astmemudeleid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; • kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. 	<p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordineerimine, õiged mänguvõtted.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Taktimõõt, murrud, muusikapala vorm.</p> <p><u>Tööõpetus</u></p> <p>Lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine.</p> <p><i>Kunst</i></p> <p>Rütmikaartide valmistamine.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u></p> <p>Lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	
<p>Muusika kuulamine ja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kuulab ja eristab muusikapalades muusika 	<p><u>Eesti keel</u></p>	

<p>muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika • oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust • Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat • Leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas • Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusika kuulamisel) 	<p>väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni • kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass); • kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid); • tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada rahvamuusika suursündmusi • iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades 	<p>Sõnavara, õigekiri, sh muusikaline, väljendus-ja põhjendusoskus (kirjalik ja suuline).</p> <p><i>Kirjandus</i> Autorlus.</p> <p><u>Kunst</u> Muusika meeoleolu visualiseerimine.</p> <p><u>Matemaatika</u> Võrdlemine, eristamine, muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, loogika.</p> <p><u>Ühiskonnaõpetus</u> Aeg (tempo), kodu- ja kodumaa, riigid, rahvad. <u>Tehnoloogiaõpetus</u> Omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine.</p> <p><u>Ajalugu</u></p>	
---	---	---	--

	<p>muusika oskussõnavara;</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra muusikatraditsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt; 	<p>Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p> <p><u>Võõrkeeled</u></p> <p>võõrkeelsete laulutekstide mõistmine, sõnaraamatu kasutamine.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u></p> <p>Muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p>	
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasutab üksinda ning koos muusitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusikalises kirjaoskuses). • Meetrum, • 4-osalise taktimõõdu kinnistamine • Meloodia ja helilaad 	<ul style="list-style-type: none"> • noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: <p>laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides;</p> <ul style="list-style-type: none"> • helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C - a; • 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse 		

<ul style="list-style-type: none"> Dünaamika, agoogikamärkide, tempo tähiste mõistmine ja kasutamine 	<p>mõistmine ja arvestamine musitseerimisel;</p> <ul style="list-style-type: none"> mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid <p>musitseerides;</p> <ul style="list-style-type: none"> mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid <p>musitseerides;</p> <ul style="list-style-type: none"> mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: <p>1) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;</p> <p>2) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti</p>		
---	--	--	--

	rahvapillid);		
Õppekäigud <ul style="list-style-type: none"> • kontsert • teater • muuseum 	<ul style="list-style-type: none"> • arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; • kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara. 	<u>Eesti keel</u> Õigekiri, sõnavara, sh muusikaline, väljendusoskus.	.
		<u>Kunst</u> Muusikelaamuse kujutamine visuaalselt. Kehaline kasvatus Muusikaelamuse kujutamine liikumises ja dramatiseeringus.	
		<u>Matemaatika</u> Loogika, arutlusoskus.	
		<u>Arvutiõpetus</u> <u>Teabe otsimine ja leidmine</u> <u>ürituste, institutsioonide</u> <u>kohta</u>	

6. klassi lõpetaja

- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- laulab ühe või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
- oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu;
- kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
- eristab kuuldeliselt vokaal ja instrumentaalmuusikat;
- leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas